

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1166

av Marta Obminska (M)

Likabehandling av fristående skolor och förskolor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lika villkor för fristående skolor, förskolor och annan pedagogisk verksamhet och att barn och elever ska få del av samma resurser oberoende av vilken förskola, skola eller annan pedagogisk verksamhet som de väljer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det fria skolvalet och friskolesystemet är viktigt. Alla familjer ska ha rätt att göra aktiva och informerade val av förskola och skola. Det ska finnas lättillgänglig och relevant information om alla förskolor och skolor, så att det blir lättare för föräldrar och elever att välja. Det fria skolvalet möjliggör för varje elev och familj att hitta den förskola eller skola och undervisningsform som passar henne eller honom bäst. Valfriheten ska gå hand i hand med hög kvalitet för att ge alla elever likvärdiga möjligheter. Skollagen och läroplanerna utgör miniminivån vad gäller kvalitet för både kommunala och fristående förskolor och skolor.

År 2010 införde alliansregeringen nya bestämmelser i skollagen (2010:800) som innebär att fristående skolor, förskolor och annan pedagogisk verksamhet har rätt till lika mycket bidrag som kommunala skolor och förskolor enligt kommunens budget (likabehandling). Kommunens ersättning till fristående förskolor och skolor samt annan pedagogisk verksamhet utgörs främst av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. De fristående skolorna ersätts med ett schablonbelopp på 3 procent av grundbeloppet som ska motsvara kostnaden för administration och en schabloniserad ersättning för mervärdesskatt som är fastställd till 6 procent av den totala skolpengen. När det gäller ersättningen för lokalkostnader så är

huvudprincipen att den ska motsvara kommunens genomsnittliga lokalkostnad per barn eller elev i motsvarande verksamhet.

Enligt skolförordningen (2011:185) ska en kommun som lämnar bidrag för en elev i en fristående skola eller för ett barn i en fristående förskola eller i annan pedagogisk verksamhet med fristående huvudman kunna redovisa hur bidraget har beräknats för den enskilda huvudmannen (transparens). Transparensen är alltför ofta bristfällig. Det är ofta svårt att förstå hur kommunerna har räknat fram skolpengen. Kommunerna beräknar, fördelar och redovisar dessutom på väldigt olika sätt, vilket gör att det är svårt att få en överblick.

Likabehandlingen av fristående förskolor och skolor i förhållande till kommunala fungerar inte heller fullt ut i praktiken. Alltför ofta gör kommunerna felaktiga beräkningar av skolpengen. Detta innebär att barn och elever i fristående verksamheter får mindre resurser än vad de hade fått om de hade valt en kommunal verksamhet.

Ett annat exempel som strider mot likabehandlingsprincipen är när den kommunala verksamheten inte håller sig till budgeten. Det händer att kommuner överför underskott till kommande år eller skriver av underskott i kommunens egna skolor, utan att kompensera de fristående huvudmännen med motsvarande resurser.

Det sannolikt allvarligaste exemplet är när barn och elever med funktionsnedsättning som behöver särskilt stöd drabbas. Fristående förskolor och skolor ska även vara öppna för barn och elever i behov av särskilt stöd. Trots mängder av överklaganden har många kommuner bestämt sig för att inte tilldela tilläggsbelopp för de barn och elever som har störst behov i själva utbildningssituationen. Flera fristående förskolor och skolor har slutat att söka tilläggsbelopp för särskilt stöd eftersom det ses som lönlöst. Särskilt små verksamheter har svårt att omfördela resurserna i grundbeloppet. Rätten till utbildning på lika villkor och rätten att välja skola fungerar inte i tillräcklig omfattning för barn och elever med behov av särskilt stöd.

Många fristående förskolor och skolor litar på att kommunen har gett dem en korrekt ersättning, när den egentligen kan vara för låg. I de fall då de misstänker att ersättningen är för låg så är det inte rimligt att det ska krävas att de enskilda skolorna i denna omfattning ska behöva anlita revisionsbyråer för att granska kommunernas resursfördelning eller driva frågan om bristande likabehandling i domstol. Det är både kostnadskrävande och medför ökad arbetsbelastning.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att regeringen arbetar med åtgärder för att förbättra förutsättningarna för fristående förskolor och skolor samt annan pedagogisk verksamhet att bedriva verksamhet på lika villkor och för att barn och elever ska få del av samma resurser oberoende av vilken förskola eller skola som de väljer.

Marta Obminska (M)